

Plan för

Studie- och yrkesvägledning

Båstads kommun 2017-2022

Inledning

Planen syftar till att utveckla och säkerställa arbetet med studie- och yrkesvägledning i skolornas dagliga verksamhet. Den utgår från skollagen, läroplanerna, övriga styrdokument och Skolverkets allmänna råd för arbete med studie- och yrkesvägledning. Initiativförmåga och företagaranda är en av EU-kommissionens åtta nyckelkompetenser för ett livslångt lärande och social och medborgerlig kompetens en annan som vi strävar efter att tillgodose.

Syfte

“Syftet med studie- och yrkesvägledning är att ge eleverna förutsättningar att hantera frågor som rör val av studier och yrken. Mångfalden av både yrken och utbildningar gör att eleverna kan uppleva det som komplicerat att överblicka sina olika möjligheter.

En ständigt pågående samhällsutveckling och snabba förändringar på arbetsmarknaden bidrar ytterligare till svårigheter att förutse villkoren i arbetslivet. Studie- och yrkesvägledning är en viktig del i det livslånga lärandet och ett stöd i en individs ständigt pågående karriärprocess.” (Allmänna råd för arbetet med studie- och yrkesvägledning s.11)

Studie- och yrkesvägledning är en rättighet för eleven och skolan har ett viktigt och omfattande uppdrag att stödja eleven i att göra väl underbyggda val. Skolverket och Skolinspektionen har i olika rapporter lyft fram att studie- och yrkesvägledningen behöver utvecklas. Skolan behöver bredda perspektivet och titta på hur arbetslivsfrågor kan integreras i utbildningen genom hela skoltiden. För det krävs både kunniga studie- och yrkesvägledare, engagerade pedagoger och skolledare som ser studie- och yrkesvägledningen som hela skolans ansvar.

Styrdokument

Skollag (2010:800) 2 kap. 29§

Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Läroplan för förskolan 1998/ reviderad 2010 (Lpfö 98/2010), utdrag från kap 1 och kap 2

1. Förskolans värdegrund och uppdrag

Förmåga att kunna kommunicera, söka ny kunskap och kunna samarbeta är nödvändigt i ett samhälle präglad av ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Förskolan ska lägga grunden till att barnen på sikt kan tillägna sig de kunskaper som utgör den gemensamma referensram som alla i samhället behöver.

2.2 Utveckling och lärande

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin identitet och känner trygghet i den. Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar självständighet och tillit till sin egen förmåga

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmen 2011 (Lgr 11) utdrag från kap 2

2.2 Kunskaper

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola:

- kan göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.

2.6 Skolan och omvärlden

Skolans mål är att varje elev:

- kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden,

- har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv och
- har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder.

Läroplan för gymnasieskolan 2011 (GY11) utdrag från kap 2

2.4 Utbildningsval – arbete och samhällsliv

Gymnasieskolan ska nära samverka med de obligatoriska skolformerna, arbetslivet, universiteten och högskolorna samt med samhället i övrigt.

Detta krävs för att eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet och få underlag för val av kurser inom utbildningen och för vidare studier eller yrkesverksamhet. Det är särskilt viktigt att skolan samarbetar med arbetslivet om yrkesutbildningen.

Genom att arbetslivet fortlöpande förändras när det gäller behovet av kompetens och rekrytering av arbetskraft inom olika områden har studie- och yrkesvägledning i vid mening stor betydelse.

Universitet och högskolor, arbetsförmedlingar, näringsliv samt arbetsmarknadens parter och branschorganisationer har därför viktiga roller i informationen till skolan och eleverna.

Läroplan för vuxenutbildningen 2012 (Lvux12) utdrag från kap 2

2.2 Utbildningsval – arbete och samhällsliv

En elev i vuxenutbildningen kan ha behov av att kombinera studier i flera av de skolformer som ingår i vuxenutbildningen. Det förutsätter att det finns en nära samverkan mellan de olika skolformerna.

Vuxenutbildningen ska även samverka med verksamheter som hör till arbetslivet, yrkeshögskolan, folkhögskola och universitet och högskola samt med samhället i övrigt.

Detta krävs för att eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet samt underlag för val av kurser inom utbildningen och för vidare studier eller yrkesverksamhet.

Genom att arbetslivet fortlöpande förändras när det gäller behov av kompetens och rekrytering av arbetskraft inom olika områden har studie- och yrkesvägledning i vid mening stor betydelse för eleven.

Det är särskilt viktigt att vuxenutbildningen samarbetar med arbetslivet när det gäller yrkesutbildning.

Ansvarsfördelning enligt styrdokument

Riktlinjer enligt Lpfö- 98/2010

Förskollärare ska ansvara för att arbetet i barngruppen genomförs så att barnen

- upplever att det är roligt och meningsfullt att lära sig nya saker.
- ställs inför nya utmaningar som stimulerar lusten att erövra nya färdigheter, erfarenheter och kunskaper

Riktlinjer enligt Lgr 11

Alla som arbetar i skolan ska:

- verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärandemiljö
- bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön, sociala eller kulturell bakgrund

Läraren ska:

- bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning
- medverka till att utveckla kontakter med mottagande skolor samt organisationer, företag och andra som kan bidra till att berika skolans verksamhet och förankra den i det omgivande samhället

Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska:

- informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionshinder
- vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser

2.8 Rektors ansvar:

Samverkan med skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning, den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning

Riktlinjer enligt GY11

Personalen ska, efter en av rektorn gjord arbetsfördelning:

- bidra med underlag för elevernas val av utbildning och yrke
- informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet och motverka sådana begränsningar i valet som grundar sig på föreställningar om kön och på social eller kulturell bakgrund
- i informationen och vägledningen utnyttja de kunskaper som finns hos eleverna, hos skolans personal och i samhället utanför skolan
- i undervisningen utnyttja kunskaper och erfarenheter från arbets- och samhällsliv som eleverna har eller skaffar sig under utbildningens gång
- utveckla kontakter med universitet och högskolor samt med handledare och andra inom arbetslivet som kan bidra till att målen för utbildningen nås
- i utbildningen utnyttja kontakter med det omgivande samhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv
- bidra till att presumtiva elever får information om skolans utbildningar

Riktlinjer enligt Lvux12

Personalen ska, efter en av rektorn gjord arbetsfördelning:

- bidra med underlag för elevernas val av utbildning och yrke
- informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, vidare utbildning och yrkesverksamhet samt motverka sådana begränsningar av valet som grundar sig på föreställningar om kön och på social eller kulturell bakgrund
- i informationen och vägledningen utnyttja och ta till vara de kunskaper som finns hos eleverna och verksamhetens personal samt i samhället
- i undervisningen utnyttja kunskaper och erfarenheter från arbets- och samhällsliv som eleverna redan har eller skaffar sig under utbildningens gång
- utveckla kontakter med universitet och högskolor samt med handledare och andra inom arbetslivet som kan bidra till att målen för utbildningen nås
- i utbildningen nyttja kontakter med det omgivande samhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv, och bidra till att presumtiva elever får information om olika utbildningsmöjligheter

2.4 Rektorns ansvar

Det pedagogiska arbetet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Som pedagogisk ledare för vuxenutbildning och som chef för lärarna och övrig personal i verksamheten har rektorn ansvar för verksamhetens resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att:

- utbildningen organiseras så att den så långt möjligt anpassas efter elevernas önskemål och val av kurser
- lärarna anpassar undervisningens upplägg, innehåll och arbetsformer efter elevernas skiftande behov och förutsättningar
- verksamhetens arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas
- utbildningen utformas så att eleverna, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, får tillgång till handledning och läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bl.a. bibliotek, datorer och andra tekniska hjälpmedel
- utbildningen utformas så att elever som är i behov av stöd får det
- eleverna får information inför utbildningens början, en väl utformad introduktion i utbildningen samt stöd när det gäller att formulera mål för sina studier
- verksamhetens personal i samverkan med eleven upprättar en individuell studieplan för eleven och reviderar den vid behov
- lärare, studie- och yrkesvägledare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter
- samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleven får ett sammanhang i sina studier
- samverkan med universiteten och högskolorna och arbetslivet utvecklas så att eleverna får en kvalitativt god utbildning samt en förberedelse för yrkesverksamhet och vidare utbildning
- studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som vuxenutbildningen erbjuder samt inför val av framtida utbildning och yrke

- stimulera till internationella kontakter, samverkan och utbyten i utbildningen
- skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen
- vårdnadshavare, i förekommande fall, får insyn i elevens skolgång
- arbete med ett kunskapsområde som omfattar flera ämnen bedrivs så att eleven får en helhetsbild av området

Målsättning med studie- och yrkesvägledning

Förskolan

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin identitet och känner trygghet i den.

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar självständighet och tillit till sin egen förmåga

Arbetslaget i förskolans ansvarar för att:

- Lyssna in och utmana barnens tankar och frågor kring olika yrken utifrån ett normkreativt förhållningssätt.
- Skapa nyfikenhet och insikt kring olika yrken genom att tydliggöra dem i vardagen. Detta sker både spontant och planerat genom t.ex. samtal, böcker, rekvisita och temaarbete.

Grundskola 1-3 samt förskoleklass och fritidshem

Skolans mål är att varje elev:

- Får kunskap om sig själv
- Tränar förmågan att göra olika val
- Känner till olika yrken i sitt närområde

Grundskola 4-6 samt fritidshem

Skolans mål är att varje elev:

- Får kunskap om sig själv
- Utvecklar sin förmåga att göra olika val och ta ställning
- Får kännedom om olika yrken i sin omvärld
- Har kännedom om möjligheter till olika utbildningar

Grundskola 7-9

Skolans mål är att varje elev:

- Får kunskap om sig själv
- Känner till och har förmågan att kritiskt granska olika valalternativ inom utbildning och yrken
- Kan göra väl ett väl grundat val till gymnasiet där eleven är medveten om valets konsekvenser för fortsatt utbildning och yrkesval

- Utvecklar sin förmåga att väga samman personliga faktorer med valalternativen
- Har lärt sig att fatta beslut och genomföra dem

Gymnasieskolan

Skolans mål är att varje elev:

- utvecklar sin självkänedom och förmåga till studieplanering,
- medvetet kan ta ställning till fortsatt studie- och yrkesinriktning på grundval av samlade erfarenheter och kunskaper,
- ökar sin förmåga att analysera olika valmöjligheter och bedöma vilka konsekvenser dessa kan ha,
- har kännedom om arbetslivets villkor, särskilt inom sitt studieområde, samt om möjligheter till fortsatt utbildning, praktik och arbete i Sverige och andra länder, och
- är medveten om att alla yrkesområden förändras i takt med teknisk utveckling, förändringar i samhälls- och yrkesliv samt ökad internationell samverkan och därmed förstår behovet av personlig utveckling i yrket.

Vuxenutbildningen

Skolans mål är att varje elev:

- får information om arbetslivets aktuella och förväntade kompetensbehov
- ges möjlighet att få sina kunskaper och kompetenser validerade
- utvecklar sin självkänedom och förmåga till studieplanering
- medvetet kan ta ställning till fortsatt studie- och yrkesinriktning på grundval av samlade erfarenheter och kunskaper
- ökar sin förmåga att analysera olika valmöjligheter och bedöma vilka konsekvenser dessa kan få
- har kännedom om arbetslivets och arbetsmarknadens villkor när det gäller bl.a. arbetsrätt och arbetsmiljö generellt och om möjligt, inom sin studieinriktning
- har kännedom om möjligheter till vidare utbildning, praktik och arbete i Sverige och andra länder, och är medveten om att alla yrkesområden förändras i takt med teknisk utveckling, förändringar i samhälls- och arbetsliv samt ökad internationell samverkan och därmed förstår behovet av personlig utveckling i yrket

BILAGA**Aktiviteter för att nå målsättningen med Studie- och yrkesvägledning i Båstad kommun**

All verksamhet utgår från skollag och läroplan samt Skolverkets allmänna råd. Nedan ges exempel på aktiviteter som kan stödja eleven i den ordinarie undervisningen,

Förskola

Miljö och material som t.ex. rekvisita, litteratur och digitala verktyg som stimulerar och ger förutsättningar för samtal och till olika yrkeslekar.

I temaarbete uppmärksammas yrken och olika yrkeskategorier bjuds in och besöks utifrån barnens intressen och frågeställningar.

I vardagen möter barnen olika yrkesgrupper som intresserar och uppmärksammas.

Grundskola

Årskurs 1-3 samt förskoleklass och fritidshem

- Självporträtt
- Presentera sig själv
- Värderingsövningar
- Tema Bjäre, yrken och samhällsfunktioner, samt yrken förr & nu
- Lek och övningar som syftar till att samtala om olika yrken
- Studiebesök
- Tänka & drömma om framtiden, rita och skriva om drömyrket

Årskurs 4-6 samt fritidshem

- Självporträtt
- Presentera sig själv
- Värderingsövningar
- Prata kring alla yrken i de arbetsområden vi tar upp samt om yrkens utveckling
- Besök av förälder och/eller annan yrkesverksam
- Studiebesök
- Tänka & drömma om framtiden, skriva & rita om drömyrket
- Besök av studie- och yrkesvägledare

Årskurs 7-9

- Koppla alla ämnen till yrkeslivet
- Ergonomi

- Arbetsmarknadstema i samarbete med det lokala näringslivet
- CV, jobbsökan och öva anställningsintervju
- LUNE, Naturvetenskapsshower på Lunds universitet
- Andra aktiviteter t.ex. Framtidståget, På Väg, Arbetsförmedlingen och andra inspirationsföreläsningar
- Andra aktiviteter t.ex. Yrkescafé/Speeddating med olika yrkesroller
- Prao. En vecka på vårterminen i åk 8 och en vecka på höstterminen i åk 9.
- Studiebesök
- Gymnasiemässa årskurs 8 och årskurs 9
- Gymnasieinformation samt information om det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) av Akademi Båstad Gymnasiums rektor för elever och föräldrar åk 8 och 9
- Besök på Akademi Båstad Gymnasium
- Enskilda vägledningssamtal i åk 9
- Skugga en elev/ett program på gymnasieskolor
- Kompensatoriska vägledningsinsatser

Gymnasieskola

IM-programmet

- Individuell studieplanering
- Eleverna erbjuds individuell vägledning
- Eleverna får fortlöpande information om gymnasieskolan – och/eller i grupp samt erbjuds och uppmanas att besöka gymnasiemässan och öppet hus på gymnasieskolor.
- Eleverna erbjuds studiebesök/praktik på arbetsplatser
- Eleverna får möjlighet till studiebesök på gymnasieskolor/folkhögskolor samt information om vuxenutbildning och övriga utbildningsalternativ.
- Eleverna erbjuds information om och träning i att söka arbete.
- SYV ger riktad information om Arbetsförmedlingens verksamhet och deltar i överlämnande till AF.

Nationella program

- Individuell studieplanering
- Studiebesök, arbetsplatsbesök och yrkesintervjuer
- Företrädare för olika yrken, branscher och fackliga organisationer bjuds in

- Studie- och yrkesvägledning genomförs klassvis, gruppvis och individuellt
- Lärare och SYV deltar aktivt i programrådets arbete
- Information om arbete och studier utomlands
- UF erbjuds
- Besök på utbildningsmässor
- Gymnasieprojekt visas på särskild anordnad mässa
- Information från olika myndigheter t ex arbetsförmedlingen, försäkringskassan
- Information och vägledning om studier vid universitet/högskola/yrkeshögskola och andra utbildningar
- APL på yrkesprogram
- Gemensamma temaveckor gymnasiet/vuxenutbildningen
- Anordnande av yrkesutbildningsmässor och jobbsökarmässor i samverkan med familjen Helsingborg, AF och AME

Vuxenutbildningen

- Individuell studieplanering
- Studiebesök och arbetsplatsbesök
- Individuella Studie- och yrkesvägledningssamtal
- Information från fackliga organisationer, Arbetsförmedling, Försäkringskassan m.fl.
- Information och vägledning (individuellt eller i grupp) om studier inom vuxenutbildning, universitet/högskola/yrkeshögskola och andra utbildningar för boende i Båstads kommun med avsikt att börja studera.
- Kontakter med arbetsförmedling och integrationsenhet
- Anordnande av yrkesutbildningsmässor och jobbsökarmässor i samverkan med familjen Helsingborg, AF och AME
- Gemensamma temaveckor gymnasiet/vuxenutbildningen
- Praktik för studerande inom yrkesprogram

SFI

- Eleverna erbjuds individuell studie- och yrkesvägledning
- Eleverna erbjuds information om det svenska skolsystemet, arbetsmarknad, studiefinansiering m.m.
- Språkpraktik

- Eleverna får möjlighet att göra studiebesök på arbetsplatser med anknytning till undervisningen. Språk/yrkespraktik anordnas.
- Studie- och yrkesorientering ingår som en naturlig del i undervisningen via val av arbetsmaterial, information om olika samhällsföreteelser m.m. och får ett ökat fokus vid temaveckor.